IV

EUROPESE VINDPLAATSEN VAN AANGESPOELD MARIEN MATERIAAL

door

A. Verduin

In de loop der jaren heb ik heel wat strandjes in Europa en Marokko afgezocht. Het is daarom wellicht de moeite waard om, behalve een opsomming van de aardigste vindplaatsen, ook wat algemene opmerkingen te maken.

De ervaring leert dat er gewoonlijk veel en veel meer in het gruis zit dan men bij oppervlakkige beschouwing zou denken, zodat het meestal al loont om het mee te nemen indien men in een handjevol zo'n 10 à 20 soorten ziet zitten.

De opbrengst van strandjes is gewoonlijk zeer variabel. Negen van de tien bezochte strandjes leveren niets op, en slechts één op de vijftig levert gruis van uitstekende kwaliteit, Ook zal het zelfde strandje de ene maal prachtig gruis leveren, en een andere keer slechts zeer matig gruis.

De beste plekken zijn onregelmatigheden in de kust. Eén van de einden van een baaitje, een bocht in het strand, een rotspartij. Het is me meermalen overkomen dat op een strand van enkele honderden meters lengte slechts op enkele meters gruis te vinden was, soms van uitstekende kwaliteit.

Men doet goed ook in het water te zoeken. Vaak treft men gruis dat in de golfjes heen en weer spoelt. Zulk gruis verzamelt zich in kuiltjes die men op geschikte plaatsen graaft. Het meeste vocht raakt men kwijt door van het gruis hogerop het strand een hoopje te maken.

Op stranden die de laatste paar meter steil uit zee oprijzen spoelt weinig aan, ook al is de zee ervoor niet meer dan een meter diep.

Het soortenpalet kan van strand tot strand nogal wisselen, en zeker van regio tot regio. Veel verschillende strandjes bezoeken is daarom vruchtbaarder dan vele malen hetzelfde strandje afzoeken.

Aangespoeld materiaal biedt beginnende verzamelaars ongetwijfeld de snelste en gemakkelijkste weg om een aardige verzameling met bijbehorende soortenkennis op te bouwen. Zó'n beginnende verzamelaar is uiteraard het meest gebaat bij een lijst van goede vindplaatsen, vooral als daarbij ook nog staat vermeld welke minder algemene soorten hij er kan verwachten. Al een paar vacanties ijverig verzamelen en wat geluk zullen hem in staat stellen daarmee een fraaie verzameling op te bouwen. Leuk voor hem natuurlijk, maar wetenschappelijk van niet zoveel belang. Want anderen hadden er al vóór hem verzameld, en ongeveer hetzelfde gevonden. Zijn verzameling is derhalve niet veel meer dan een kopie van al beschikbare collecties, zonder veel nieuwe informatie. Daarom moet degene die zijn verzameling straks als studieobject wil gaan gebruiken, juist ook niet platgetreden paden gaan, althans op den duur. In het bijzonder wil ik wijzen op de mogelijkheid dat diegenen die levend materiaal verzamelen, aandacht besteden aan kleur en kleurpatronen van de zachte delen, en vooral aan het belang daarvan als taxonomisch kenmerk binnen "moeilijke" groepen van soorten.

1. BRETAGNE. Quiberon, het strand voor het stadje, ca 175 soorten, met Caecum glabrum en een enkele Otina otis. Veel minder rijk waren: strandje NW van de dam in de Rance, St. Lunaire, Val André, Beg Meil (bij Quiberon) en Kerhostin.

2. Langs de kust van Bretagne tot Arcachon heb ik nimmer verzameld.

3. GOLF VAN BISKAJE. Arcachon, strand voor het maritiem instituut, dat wil zeggen bij de Oostelijke pier. Niet zo bijzonder rijk, maar veel Rissoa radiata en Mactra glauca.
Het strand tussen Arcachon en de Spaanse kust is betrekkelijk arm, enkele tientallen soorten. Materiaal sterk gerold. Zarauz, 15 km W. van S. Sebastiaan, ca 160 soorten, met Parastrophia asturiana en Musculus gibberulus.
Santander, voor zover ik me herinner een strandje iets westelijk van de stad, ca 230 soorten, met Musculus gibberulus, Thyasira flexuosa en enkele Vasconiella jeffreysi.
Gijón, alleen van horen zeggen.

4. PORTUGAL. Peniche, 75 km N. van Lissabon, strand aan weerszijden van de zuidelijke havenpier. Materiaal ten dele nogal gerold. Erato laevis, Fossarus ambiguus, Crenella prideauxi, Bittium lacteum hanleyanum.
Sezimbra, 35 km Z. van Lissabon, westelijk einde van het strand. Een buitengewoon rijke vindplaats, met Bittium lacteum hanleyanum, Alvania parvula.
Lagos, 65 km W. van Faro, Algarve, strandjes tussen en bij de rotsen, ca 120 soorten, waaronder enkele zeer aardige: Bittium lacteum hanleyanum, Plagiostyla asturiana, Scaphander lignarius (door vissers aangevoerd?), Chiton fulvus.

5. STRAAT VAN GIBRALTAR & ZW SPANJE. Tarifa, oostelijk einde van het brede zandstrand, bij het westelijk einde van de stad. Een bof, als men er wat vindt. Ca 170 soorten, waaronder diverse zeer bijzondere: Alvania fischeri, Cingula pulcherrima, diverse mij niet bekende Cingula.
Getarès, enkele km Z. van Algeciras, aan het doodlopende weggetje naar de vuurtoren tussen Tarifa en Algeciras; ca 250 soorten met: Alvania fischeri, A. parvula, A. spinosa, Gibbula drepanensis, G. ditropis tingitana, Cardium transversale, Plagiostyla asturiana.
Torremolinos, strand aan zuidelijk einde van de stad, met Mytilus picta (levend), Gibbula drepanensis, Matica intricatoides, enkele N. flammulata.

6. OOSTELIJK SPANJE. Benidorm, 40 km NO. van Alicante, ca 170 soorten, met Caecum clarkii.
Calpé, 55 km NO. van Alicante, strand aan zuidzijde van de Ifach-rots. Met Alvania tenera, Parastrophia asturiana.

7. MEDITERRAAN FRANKRIJK. Paulilles, een klein, niet zandig strandje enkele km N. van de Spaanse grens, vanaf de kustweg te bereiken via een smal, langs een soms droogstaand beekje lopend pad van naar ik mij meen te herinneren zo'n honderd meter lengte, en iets bezuiden het dorpje gelegen. Als U het vindt, bericht de juiste ligging dan nog eens in het CB. Afgaande op mijn aantekeningen een tamelijk rijk strand, waar men de schelpjes stuk voor stuk tussen kleine zwarte steentjes moet verzamelen.
Palavas, 10 km Z. van Montpellier, ca 85 soorten.
Sausset les Pins, 30 km W. van Marseille. In mijn herinnering een zandstrandje iets O. van het dorp, ca. 180 soorten.
La ciotat, 25 km ZO. van Marseille, 140 soorten in een klein hoekje van het strand.
Port le Niel, op het schiereiland Z. van Hyères, 170 soorten. Wie de

kans heeft zou dicht hierbij, op Porquerolles, eens naar Gibbula vimontiae kunnen zoeken. Misschien leeft de soort niet op rotsen, doch op zeewier.

8. ITALIE. Langs de kusten van Italië heb ik nooit meer dan middelmatige vindplaatsen aangetroffen. Op deze regel zijn enkele uitzonderingen. Sestri Levante, door Branhorst in het vorige CB zo romantisch beschreven, leverde ook mij enkele leuke vondsten. Maar wat U nimmer mag overslaan, dat is:

9. SICILIË. Trapani, strand voor de boulevard, aan het zuidelijk einde van de stad, ca 270 soorten, met Bittium lacteum, Megalomphalus æonus, Hanleyi hanleya, Marginella secalina, Ringicula auriculata, Cylichna umbilicata, Odostomia elegans, O. rejaveciana, Alvania weinkauffi, A. aspera, A. subareolata.
Sciacca, aan de voet van de kliffen, W. van het zandstrand, ca 180 soorten met Caecum auriculatum. De kliffen bevatten vermoedelijk fossiele schelpen want die spoelen hier ook aan. Een afgelegen baaitje ca 8 km. N. van Pachino, ZO Sicilië, via een zandweggetje met de auto vanaf de kustweg bereikbaar; ca 200 soorten met Lima sulcata, Alvania weinkauffi, A. hirta, A. dictyophora.
Magnisi, een schiereiland halverwege Siracusa en Augusta. Uit de literatuur.
Mondello, 10 km N. van Palermo, 170 soorten. Materiaal gedeeltelijk nogal gerold.
Behalve met Sicilië heb ik heel goede ervaringen met:

10. NOORDELIJK ADRIA. Grado, het strand zuidelijken oostelijk van de stad. Tegenwoordig veelal privéterrein van hotels. Grado ligt 25 km W. van Triest. Ca. 280 soorten met Pitar rudis, Gibbula leucophaea, Gibbula albida, Diodora italica (enkele exemplaren).

11. OOSTKUST ADRIA. Previlac, 20 km NO. van Zadar, aan het Velebitski kanaal, ca 120 soorten.
Punta Mika, landtong slechts enkele km Nw. van Zadar, ca 220 soorten. Deze soortenrijkdom was waarschijnlijk te danken aan uit dieper water afkomstig zand dat op het strand was gebracht.
Biograd, 25 km ZO. van Zadar, ca. 210 soorten. Leverde bij een tweede bezoek weinig op.
Katakolon, 10 km W. van Pirgos, W. Peleponesos, Griekenland, ca. 110 soorten, met Mitra littoralis. Behoort strikt genomen al niet meer tot deze regio.

12. EGEISCHE ZEE. Skiathos, N. van Eubeua, materiaal door L.J.M. Butot verzameld aan NO. zijde van het eiland, ca 140 soorten.
Rhodos-stad, strandje in de ZO. hoek van de handelshaven, ca 230 soorten, met: Fossarus ambiguus, Marginella secalina, Ringicula auriculata, Mitra littoralis, Odostomia elegans, Alvania aspera.
Lindos, op het eiland Rhodos, plaatselijk langs het baaitje, ca. 75 soorten.
Srebreno, 10 km ZO. van Dubrovnik, ca 90 soorten.

13. CYPRUS. Lyrenia, door kennissen verzameld, ca 120 soorten. De andere strandjes leverden minder op. Paphos was wel aardig.

14. ATLANTISCH NOORD AFRIKA. Safi, halverwege Casablanca en Agadir, strandje enkele km Z. van de stad. Veel niet-europese soorten.
Agadir, strand aan noordzijde van de stad. Het materiaal herinnert sterk aan Europa. Met Otina otis, Vasconiella jeffreysi.

Dit was het dan. Naar volledigheid is niet gestreefd, noch wat betreft de vindplaatsen, noch wat betreft de soorten. Soms moest ik uit mijn geheugen putten, en met de honderden strandjes die ik bezocht gaf dat wel eens moeilijkheden. Toch krijgt U een goede indruk van goede verzamelgebieden in het door mij bestreken terrein. Klamp U vooral niet

vast aan de vermelde vindplaatsen, want op de dag dat U er bent kan het best op een volgend strandje liggen, juist om de hoek, of verderop. Maar dat horen we dan nog wel eens van U.